LA BRUIXA DE LA CATEDRAL

Si passeges per darrere l'absis de la Catedral, al costat de la Torre de Carlemany hi podràs veure una **figura de pedra** que representa una **dona**, amb un vestit llarg, caputxa, un pergamí a les mans i la boca ben oberta. Aquesta dona soc jo, **la Bruixa de la Catedral**. Hi ha diverses versions que expliquen el motiu pel qual em van posar en un punt tan elevat, mirant a terra, aïllada de la resta de gàrgoles del temple. Em van acusar de tirar pedres als símbols religiosos i de **practicar la bruixeria**. Així que vaig ser **castigada** a convertir-me en pedra i em van penjar d'un dels murs més alts de l'edifici perquè totes les persones, i sobretot les dones, tinguessin molt clar el que no havien de fer. A més, em van posar mirant a terra perquè mai més pogués veure el cel, i amb la boca oberta perquè l'aigua de la pluja no em deixés **explicar i difondre els meus coneixements**.

El pergamí que porto a les mans conté les oracions per netejar-me l'ànima dels pecats que diuen que vaig cometre. Totes aquestes acusacions són falses. No us imagineu com enyoro els meus llibres, contenen un munt de sabers que hauríeu de conèixer.

PER QUÈ CREUS QUE LES BRUIXES SÓN PERSONATGES MALVATS?

ACTIVITAT INDIVIDUAL

Com t'imagines les bruixes?

Aspecte físic	Caràcter
A què es dediquen?	**Com vesteixen?**

DOCUMENTACIÓ

És possible que hagis pensat en una bruixa semblant a la que Disney ens presenta al conte de Blancaneu, una dona guapa, dolenta i envejosa, o bé en una bruixa com Úrsula, del conte de la Sireneta, una dona calamar, malèfica i antipàtica.

Potser t'ha vingut al cap la imatge d'una dona vella, amb els cabells de color gris, nas prominent i punxegut i plena de berrugues com aquesta bruixa de final del segle XVII i principi del XVIII que pots veure al Museu d'Art de Girona.

Font: Bruixa, ca. s. XVIII, Museu d'Art de Girona

"Les bruixes eren el contrari d'aquest ideal femení: eren dones lletges i antisocials."

Les bruixes han estat protagonistes de molts contes i històries de fantasia.
Si l'ideal de dona era una persona dolça, passiva i preparada perquè un príncep li demanés matrimoni, les bruixes eren el contrari d'aquest ideal femení: eren dones lletges i antisocials. I és per això que sovint ens venen al cap dones velles, soles i abandonades, tot i que en els darrers anys s'han començat a representar bruixes joves i bones com les d'Embruixades o l'amiga de Harry Potter, Hermione Granger.

ACTIVITAT GRUPAL

Podeu investigar com són les bruixes dels contes?

La bruixa de...		Com són?
Les bruixes dels Germans Grimm		
La bruixa de Hansel i Gretel	1817	
La bruixa de la Blancaneu	1812	
La bruixa de la Bella Dorment	1817	
Les bruixes de Roald Dahl	1983	
La bruixa de les Tres Bessones	1997	

LA CACERA DE BRUIXES
UN MÓN PLE D'INJUSTÍCIES

ACTIVITAT A CASA

Quan arribis a casa, convida alguna persona de la teva família que tanqui els ulls i s'imagini que viatja al passat en una societat on a les persones que tenen el cabell fosc i els ulls marrons...

- No se les deixa parlar ni donar la seva opinió
- Se'ls marca el cos per diferenciar-les de la resta
- No poden estudiar ni treballar
- Es silencien els seus èxits

Si desobeeixen aquestes indicacions, poden acabar a la foguera o convertides en pedres.

CREUS QUE AQUESTA SOCIETAT TÉ UN PROBLEMA?

Li pots explicar que les dones han patit aquestes situacions durant segles i que aquest problema es diu masclisme.

DICCIONARI

El **masclisme** és una actitud que prové de la idea que els homes són superiors a les dones i, per tant, creu que és convenient que els homes les dominin i les sotmetin.

DOCUMENTACIÓ

A final de l'edat mitjana, entre el segle XV i el XVIII, a Europa va tenir lloc un episodi de la història que es coneix com **la cacera de bruixes**. Moltes dones van ser acusades falsament de bruixeria i van ser condemandes a la foguera o a la forca.

Aquests són els motius pels quals les acusaven:

- Formen part d'una organització liderada pel diable
- Es desplacen per l'aire
- Es reuneixen de nit al Boc de Biterna
- Comparteixen secrets medicinals
- S'emporten criatures i les maten

Moltes dones, després de ser torturades, acabaven confessant davant els tribunals que havien comès els crims dels quals se les acusava. Aquestes situacions injustes van ser viscudes per dones d'arreu d'Europa: Escòcia, Suïssa, Noruega... **Sabies que Catalunya va ser un dels llocs on més dones van ser acusades de bruixeria?**

Com anomenaven a diferents indrets les persones culpables?

1. **sorciers o vaudois** (als territoris francòfons)
2. **faitilheras eht posoèras** (al Llenguadoc)
3. **faitilheras eht posoèras** (a la Gascunya)
4. **bruixes i metzineres** (a Catalunya)
5. **streghe e maliare** (a les ciutats italianes)

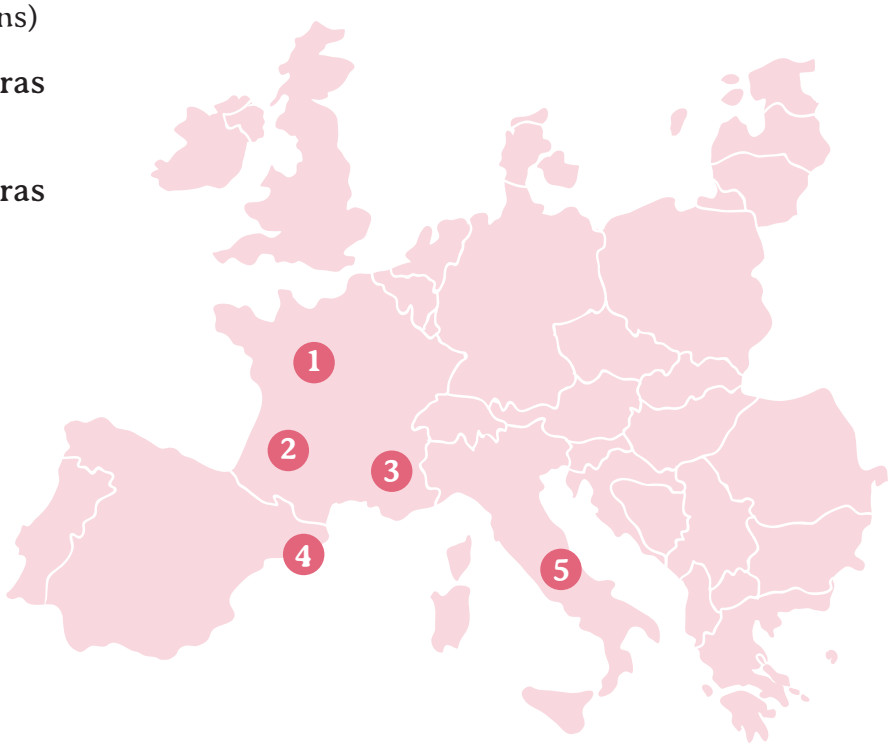

Les dones més perseguides van ser dones immigrades, dones pobres, dones que guarien, dones que sortien dels rols establerts per a una dona, dones vídues...

HO PODEM CANVIAR?
BRUIXES QUE ES REBELLEN

Al llarg de la història, les dones acusades de bruixeria van prendre consciència de les injustícies que es cometien contra elles pel fet de ser dones. Van adonar-se que compartien experiències, preocupacions i interessos comuns i van establir un lligam entre elles anomenat **sororitat**. D'aquesta manera, van organitzar trobades per parlar d'aquestes situacions i fer emergir idees i plans d'acció per poder canviar la situació.

Les pòcimes que van utilitzar aquestes suposades bruixes van ser els desitjos de convertir les desigualtats en drets a ser el que volien ser.

ACTIVITAT GRUPAL

Retalleu l'olla de les desigualtats i convertiu-la en l'olla dels drets.

Olla de les DESIGUALTATS

- no ser escoltades
- no poder estudiar
- no poder treballar
- ser acusades injustament

Olla dels DRETS

- exercir una professió
- poder estudiar
- tenir llibertat d'opinió
- ser respectades i escoltades

FITXA 1

Uneix la fitxa
1 amb la 2

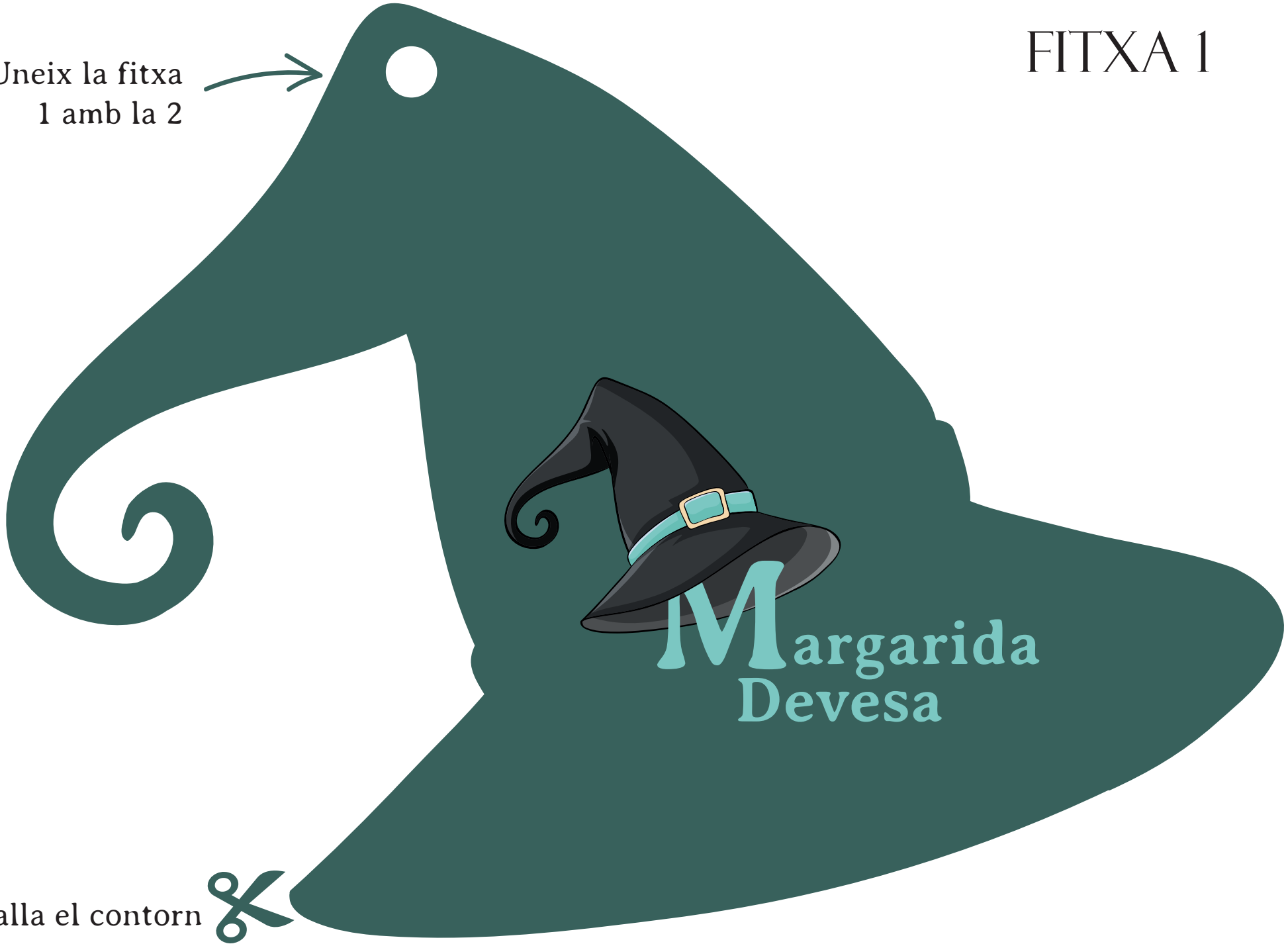

Retalla el contorn

FITXA 2

Margarida Devesa

Any: 1427 **Segle:** XV

Tribunal: Girona

De què va ser acusada: Després d'un terratrèmol que va fer molt de mal a la zona, va ser acusada d'**haver entrat a les cambres** on hi havia les dones a punt de parir i **haver-los pres els infants.**

Retalla el contorn

FITXA 3

Uneix la fitxa 3 amb la 4

Retalla el contorn

FITXA 4

Retalla el contorn

Sança de Canals

Any: 1453 **Segle:** XV

Tribunal: Veguer de Lleida i del Pallars

De què va ser acusada: Conjuntament amb altres dones, se les va acusar d'haver fet "**maleficis a un infant**" que va morir.

Com va acabar: Gràcies al **testimoni favorable** d'algunes veïnes, es va lliurar de la forca.

FITXA 5

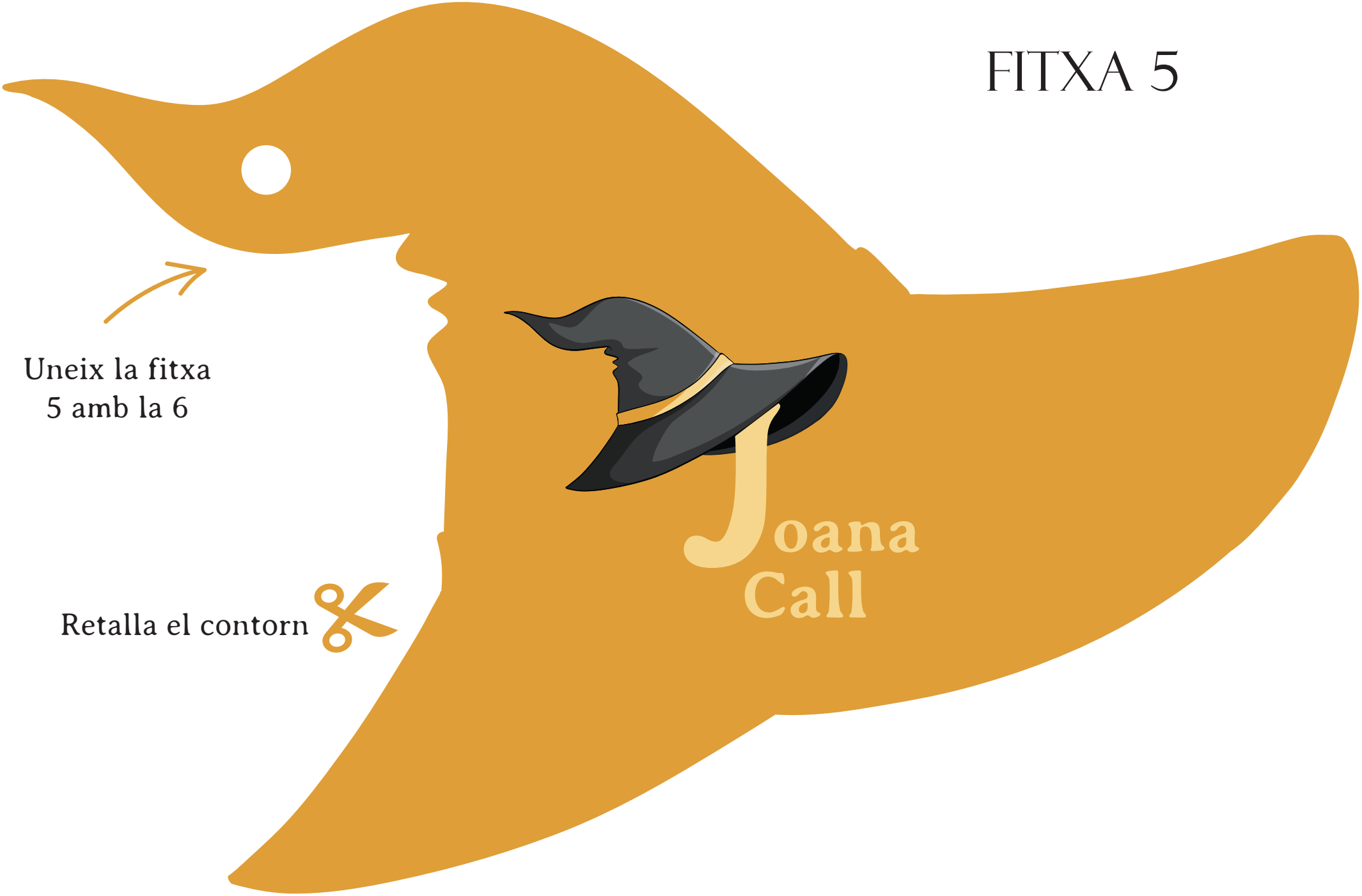

Uneix la fitxa
5 amb la 6

Retalla el contorn

FITXA 6

Joana Call

Any: 1471 **Segle:** XV **Tribunal:** Les Corts

De què va ser acusada: D'haver provocat malaltia i mort de veïns.

Com va acabar: Al judici se li va demanar que confessés
que havia anat al Boc de Biterna. Ella va confessar
que hi havia anat amb altres dones:
Caterina Tarrada, Esclarmonda Ayar
i una dona coneguda com a Solera.
Va ser condemnada a mort.

Retalla el contorn

FITXA 7

Uneix la fitxa 7 amb la 8

Retalla el contorn

Margarida Guitarda

FITXA 8

Retalla el contorn

Margarida Guitarda

Any: 1516 **Segle:** XVI

Tribunal: Batlle del senyoriu de Vilamur

De què va ser acusada: Tenia fama de bruixa i es va amagar en un paller als afores del poble.

Com va acabar: Quan la van trobar, **la van torturar i va acabar confessant** que s'havia desplaçat volant amb l'ajut d'ungüents, que complia amb ordres del diable i que havia assassinat persones i animals.

FITXA 9

Any: **Segle:**

Tribunal:

De què va ser acusada:

Com va acabar:

Retalla el contorn

FITXA 10

Retalla el contorn

Any: **Segle:**

Tribunal:

De què va ser acusada:

Com va acabar:

FITXA 11

Any: **Segle:** **Tribunal:**

De què va ser acusada:

Com va acabar:

Retalla el contorn

FITXA 12

Retalla el contorn

Any: **Segle:**

Tribunal:

De què va ser acusada:

Com va acabar:

Guia realitzada per:

Ajuntament de Girona

Idea i redacció de continguts:

Cristina Vila Peñuelas, tècnica d'igualtat de l'Ajuntament de Girona

Àrea de Drets Socials i Cooperació - Dones, Feminisme i Diversitat Sexual
Area de Drets de les Persones/Regidoria d'Educació

Amb la col·laboració de:

Diputació de Girona

Disseny realitzat per:

wacamole
disseny & creativitat